

THOMAS ALVA EDISON

Thomas Alva Edison amerikai elektrotechnikus, feltaláló és üzletember. Életében az Amerikai Egyesült Államokban 1 093, míg az egész világot nézve 2 332 szabadalmat nyújtott be, ezért sokan úgy hivatkoznak rá, mint a feltaláló. 1983 óta a születésnapján ünneplik a Nemzeti Feltalálók Napját hazájában.

Edison 1847. február 11-én született az Egyesült Államok Ohio államában lévő Milan városában egy szegény sorsú család hetedik gyermekeként, édesapja ezermester, édesanyja tanár volt. Kiskorától fogva hallászavarral küszködött, mint családjában oly sokan, bár állítása szerint fogyatékoságát akkor szerezte, mikor egyszer a fülénél fogva rángatták fel a vonatra. Iskolai tanulmányait hamar félbeszakította, gyorsan ráunt a kötött rendszerű tanulásra és gyakran nem is hallotta, amit tőle kérdeznek. Az írást, olvasást édesanyja tanította meg neki, később önmagát fejlesztette. 10 éves korában saját labort rendezett be a házuk alagsorában. 12 évesen gyümölcsöt, édességet és a saját maga által írt és nyomtatott újságot árulta a Grand Trunk-i vasútvonalon.

A bevételét tudományos eszközökre költötte, egyszer kísérletezés közben a vonatot is felgyújtotta – ez vetett véget vasúti pályafutásának. Kitanulta a távírászat mesterségét és 1862-től utazó távírász lett. 1869-ben első találmányát az elektromos szavazatszámológót közöny fogadta, ugyanis a politikusoknak nem volt érdeke a döntéshozatal felgyorsítása. Még ebben az évben megalkotott egy nyomtatót, mely a jeleket közvetlen betűkké alakította át és azt nyomtatta ki. Később kifejlesztette a duplex távírót, melynek segítségével egyszerre két irányban lehetett kommunikálni. Az itt elért sikerei motiválták abban, hogy tovább tökéletesítse a találmányait, a póznára szerelhető távírót például

végül 40.000 dollárért adta el. Napi 20 órát dolgozott a siker érdekében, kudarcaiból rendre tanult, így vált gazdag és elismert feltalálóvá. 1876-ban a New York melletti Menlo Parkban alapította meg két munkatársával híres laboratóriumát, melyben közel 1.000 szabadalom született meg. 1877-ben feltalálta az elektromos tollat, mely a mai tetoválógépek alapjait képezte. 1878-ban szabadalmaztatta talán a leghíresebb találmányát, a mechanikai hangíró és visszajátszó eszközt, a hengeres fonográfot.

Alexander Graham Bell 1876-ban bemutatott telefonját saját szénpormikrofonjával egészítette ki, mely megnövelte a telefon hatótávolságát. 1879-ben létrehozta a szénszálás villamos izzólámpáját, pedig ekkor állítása szerint még az Ohm-törvényt sem ismerte. Karácsonykor 700 db égővel világította meg a laborja melletti parkot. Ezzel a lépésével hallgatatta el az akkori kétkedőket, akik szerint az elektromos vezeték használata káros és veszélyes az emberekre és környezetre.

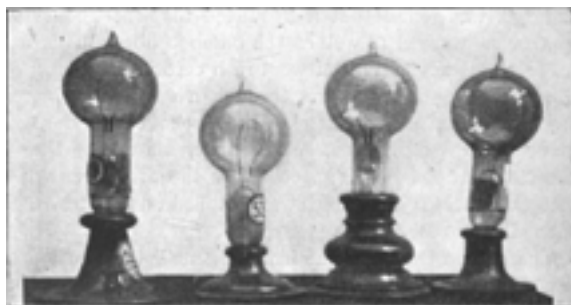

1882-ben az immár híres és gazdag Edison, akit gyakran az újkori Arkhimédészként emlegetnek, üzembe állította a világ első villanytelepét New Yorkban. Élvezhető minőségű mozgóképvetítőt szerkesztett William Kennedy Laurie Dickson segítségével 1889-ben, azonban a hangot és a képet nem tudták összeilleszteni.

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN

W.K.L. Dickson 1894-ben a fonográfhoz hasonló készüléket konstruált, a kukucskálón nézhető kinetográfot, amellyel a mozgó képeket folyamatosan lehet felvenni. Párja Thomas Edison kinetoszkópja, ami a kamerával felvett képeket a felvétellel azonos sebességgel játszotta le. Tökéletesítette a lúgos nikkel-vas akkumulátort, amelyet a fonográf működtetésére szánt. 1909-re Edison lett a tengeralattjárók és más járművek elektromos telepeinek fő szállítója. Munkatársai közé tartozott többek közt Puskás Tivadar, akivel a telefonközpont kapcsán dolgozott együtt, valamint későbbi nagy ellenfele, a háromfázisú villamosenergia-rendszer megalkotója, Nikola Tesla is. 1912-ben Henry Ford kérte fel, hogy tervezzen akkumulátort a XX. század autójának választott T-modell önindítójához.

Éltében kétszer nősült, első házassága 1871-ben kötött Mary Stilwell-lel. Majd az asszony halála után, 1886-ban újranősült, elvette Mina Millert, akivel haláláig élt együtt. A két házasságból három-három gyermek született. 1931. október 18-án hunyt el az Egyesült Államok New Jersey államában lévő Glenmont városában.

Edison az amerikai álom megtestesítője volt, szegény fiúból sikeres és gazdag üzletemberré vált. Gyakran hangoztatott nézete, hogy a feltaláló egy ugyanolyan szakma, mint bármely másik, és hogy egy lángelme csupán 1 százalék ihlet és 99 százalék kemény, veritékes munka.

Források:

<http://tudosnapar.kfki.hu/historia/egyen.php?nanev=edison>

<http://www.huszadikszazad.hu/tudomany/edison-talalmanyai>

<http://www.huszadikszazad.hu/1922-majus/tudomany/edison-fonografja>

<http://index.hu/tudomany/edison/>

http://mult-kor.hu/20040913_meghal_thomas_alva_edison_amerikai_feltalalo

<http://www.thomasedison.org/index.php/education>

http://old.ektf.hu/~forgos/hivatkoz/mediaismeret/a_hangrgzts_ksznjk_neked_edison.html

Szerző: Főgel László

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN